

Taalontwikkend onderwijs in de niet-taalvakken

Principes en goede praktijken voor een krachtige taalleeromgeving: een beginsituatie-analyse

ALGEMEEN	sterk & algemeen	niet sterk & niet algemeen	invoeren op lange termijn	invoeren op korte termijn
<p>A. De lesgever is zich bewust van het feit dat het taalgebruik dat nodig is om te communiceren over wetenschap, kunst, technologie en techniek veel complexer is dan alledaagse taal en de taalcompetenties die nodig zijn voor leren ingewikkelder zijn dan die vereist worden in alledaagse communicatie.</p>				
<p>B. De lesgever draagt zorg voor de 'begrijpbaarheid' van zijn taalgebruik tijdens zijn lessen en bij zijn evaluatie.</p>				
<p>C. De lesgever schept krachtige leeromgevingen voor de verwerving van cognitief-academische (vakoverschrijdende en vakgebonden) taal en de ontwikkeling van cognitief-academische taalcompetenties:</p>				
<p style="text-align: center;">KRACHTIGE LEEROMGEVING</p> <p>C.1 begint de les met een krachtige introductie-activiteit die bruggen legt tussen de kennis van de leerders en het nieuwe onderwerp:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ doet de leerders hun (ervarings)kennis verwoorden en benut de grote variatie aan kennis die in de klas aanwezig is ✓ maakt gebruik van werkvormen die de leerders hun kennis doen uitwisselen ✓ speelt in op lacunes aan kennis door leerders een actieve ervaring te bieden en er met hen over in gesprek te gaan 				
<p>C.2 organiseert leeractiviteiten die de betrokkenheid bevorderen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ start vanuit een uitdagende probleemstelling of een intrigerend voorbeeld ✓ zorgt ervoor dat de leerders de gebruikswaarde van de nieuwe kennis al bij het 				

<p>begin van de les kunnen ervaren/vaststellen</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ geeft leeropdrachten die de leerders actief aan het werk zetten: handelingen uitproberen, uitzoeken en experimenteren, logisch redeneren en hypothesen formuleren, zich informeren 				
<p>C.3 zorgt voor de nodige ondersteuning bij de leeractiviteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ voorziet hulpmiddelen die het zelfstandig luisteren/spreken/lezen/schrijven bevorderen: voorstructurend kader, richtende/focussende vragen, schrijfkaders, visuele steun ✓ laat de leerders geregeld samenwerken in kleine groepen zodat ze elkaar helpen bij het geven van betekenis aan CAT en ze ook in niet-specialistentaal over de leerinhoud kunnen communiceren ✓ observeert het luisteren/spreken/lezen/schrijven en geeft er feedback op ✓ doet in geval van problemen bij het luisteren/spreken/lezen/schrijven de leerders aan de hand van denkstimulerende vragen zelf tot een oplossing komen ✓ doet na de uitvoering van de opdracht de leerders reflecteren over het eindresultaat maar ook over de aanpak van hun luisteren/spreken/lezen/schrijven 				
<p>C.4 geeft de leerders veel gelegenheid om CAT en vaktaal actief te gebruiken en CATAalcompetenties in praktijk te brengen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ scheidt geregeld situaties waarin de leerders gebruik moeten maken van geschreven bronnen om hun leeropdracht te kunnen uitvoeren: informatieve teksten, instructies en stappenplannen, tabellen, grafieken, schema's, ... ✓ scheidt geregeld situaties waarin de leerders informatie uitwisselen en met elkaar overleggen over de nieuwe leerinhoud aan de hand van CATAal en vakterminologie ✓ scheidt geregeld situaties waarin de leerders via functionele schrijfoopdrachten de leerinhoud kunnen verwerken en CAT en vaktaal vastzetten 				

<p>C.5 stemt zijn aanpak af op de kenmerken in de groep:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ hanteert een inductieve lesopbouw (van bekend naar onbekend, van concrete werkelijkheid/geboden ervaring naar abstrahering, van minder naar meer abstract); ✓ zorgt voor een geleidelijke opbouw in moeilijkheidsgraad van hun opdrachten en vragen ✓ maakt gebruik van werkvormen die de vier verschillende manieren van leren aan bod laten komen: concreet ervaren, observeren en reflecteren, observaties en reflecties integreren in een theoretisch kader, experimenteren en toepassen 				
<p>C.6 besteedt veel aandacht en zorg aan het inbrengen van nieuwe CAT en vakterminologie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ biedt CAT en vaktermen aan op het moment dat de leerders er ontvankelijk voor zijn, d.i. <ul style="list-style-type: none"> (1) deze nodig hebben voor het uitvoeren van een motiverende leeractiviteit (2) in staat zijn er betekenis aan te geven (vanuit voorkennis of vanuit context) ✓ pendelt geregeld heen en weer tussen CAT en alledaagsere verwoording ✓ controleert regelmatig het begrip van CAT en vaktermen 				